

Nr 68

LANDSKAPSLAG

om hemvårdsstöd

Föredragen för Republikens President den 21 augusti 2015

Utfärdad i Mariehamn den 10 september 2015

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs:

1 kap.

Inledande bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om hemvårdsstöd.

Hemvårdsstödet är ett ekonomiskt stöd till vårdnadshavare som inte nyttjar den barnomsorg, förutom lekverksamhet, som bedrivs under kommunal eller samhällsstödd enskild ledning (nedan barnomsorg) enligt bestämmelserna i barnomsorgslagen (2011:86) för landskapet Åland för vården av sitt barn.

Det partiella hemvårdsstödet är ett ekonomiskt stöd till vårdnadshavare som arbetar deltid med anledning av vården av sitt barn.

2 §

Lagens syfte

Lagens syfte är att med barnens bästa som utgångspunkt ge vårdnadshavarna valfrihet i fråga om vården av barnet och goda förutsättningar att förena föräldraskap och yrkesarbete samt att främja jämställdheten i samhället.

3 §

Stödformer

Hemvårdsstödet kan beviljas som ett *grundläggande hemvårdsstöd*, ett *utökat hemvårds-*

stöd, ett *hemvårdsstöd för syskon* samt som ett *partiellt hemvårdsstöd*. Det grundläggande och det utökade hemvårdsstödet kan även beviljas som ett hemvårdsstöd för flerlingsfamiljer.

Till det grundläggande och det utökade hemvårdsstödet kan fogas ett *syskontillägg* och en *inkomstbaserad tilläggsdel*. Till hemvårdsstödet för syskon kan fogas en *inkomstbaserad tilläggsdel*.

En vårdnadshavare kan inte lyfta det grundläggande, det utökade och det partiella hemvårdsstödet samtidigt.

2 kap.

Definitioner

4 §

Vårdnadshavare

Med vårdnadshavare avses i denna lag barnets föräldrar eller den som anförtrotts vården om barnet.

5 §

Familj

Med familj avses i denna lag den eller de vårdnadshavare som bor tillsammans med barnet. Om barnet bor tillsammans med endast en vårdnadshavare ingår i familjen även den som vårdnadshavaren stadigvarande lever tillsammans med i gemensamt hushåll i äktenskap eller i ett parförhållande.

¹⁾ LF nr 22/2014-2015
SMU bet. nr 11/2014-2015

3 kap.**Allmänna bestämmelser om rätt till stöd****6 §***Hemkommun på Åland*

För att en vårdnadshavare ska ha rätt till hemvårdsstöd för sitt barn ska vårdnadshavaren och barnet ha sin hemkommun på Åland enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994).

Trots att bestämmelserna i 1 mom. om hemkommun på Åland inte uppfylls, kan en vårdnadshavare ha rätt till hemvårdsstöd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Trots att bestämmelserna i 1 mom. om hemkommun på Åland inte uppfylls har en vårdnadshavare rätt till hemvårdsstöd för sitt barn som inte vistas på Åland tillsammans med honom eller henne, om vårdnadshavaren

1) har rätt att arbeta i Finland enligt 78 § 1 eller 2 mom. eller 3 mom. 1, 2, 5 eller 7 punkten i utlänningslagen (FFS 301/2004) och

2) har ett giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande och tillstånd att arbeta i Finland minst sex månader eller

3) har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbetsförhållande har upphört.

7 §*Avslutad föräldradagpenningperiod*

Rätten till hemvårdsstöd för ett barn börjar då föräldradagpenningperioden enligt 9 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) avslutats för detta barn. En vårdnadshavare har inte rätt att lyfta hemvårdsstöd för sitt barn samtidigt som han eller hon lyfter föräldradagpenning för ett syskon.

Trots bestämmelserna i 1 mom. kan hemvårdsstöd för syskon som avses i 13 § beviljas även då vårdnadshavaren lyfter eller har rätt till sådan föräldradagpenning som avses i 1 mom.

4 kap.**Särskilda bestämmelser om stödformer, stödbelopp och rätt till stöd****8 §***Grundläggande hemvårdsstöd*

En vårdnadshavare som inte nyttjar barnomsorg för vården av sitt barn har rätt till ett *grundläggande hemvårdsstöd* tills barnet fyller tre år.

Det grundläggande hemvårdsstödet är 500 euro per kalendermånad.

9 §*Utökat hemvårdsstöd*

En vårdnadshavare som själv vårdar sitt barn och inte nyttjar barnomsorg för vården av barnet och som inte förvärvsarbetar har rätt till ett *utökat hemvårdsstöd* under tiden tills barnet fyller tre år.

Det utökade hemvårdsstödet är 700 euro per kalendermånad.

Det utökade hemvårdsstödet kan beviljas under sammanlagt åtta månader så att vardera vårdnadshavaren har rätt till stöd under en sammanhängande period på högst fyra månader. Vårdnadshavarnas stödperioder behöver inte följa tidsmässigt direkt efter varandra. Om barnet endast har en vårdnadshavare har vårdnadshavaren rätt till stöd under en sammanhängande period på högst åtta månader.

10 §*Hemvårdsstöd för flerlingsfamiljer*

För en vårdnadshavare som fått flera barn på samma gång och som har rätt till hemvårdsstöd enligt denna lag beviljas hemvårdsstödet som ett hemvårdsstöd för flerlingsfamiljer.

Det grundläggande hemvårdsstödet för flerlingsfamiljer är 750 euro per kalendermånad för tvillingar och 1 000 euro för trillingar. För varje ytterligare barn höjs stödet med 250 euro.

Det utökade hemvårdsstödet för flerlingsfamiljer är 1 050 euro per kalendermånad för tvillingar och 1 400 euro för trillingar. För varje ytterligare barn höjs stödet med 350 euro.

11 §*Syskontillägg till hemvårdsstödet*

En vårdnadshavare som utöver det eller de barn som medför rätt till hemvårdsstöd vårdar minst ett eget barn (nedan syskon) har rätt till ett *syskontillägg till hemvårdsstödet* för varje syskon.

Syskontillägget är 100 euro per kalendermånad.

Rätten till syskontillägg upphör den 31 juli det år syskonet blir läropliktigt.

För ett syskon under tre år som ger rätt till syskontillägg har vårdnadshavaren inte rätt att nyttja barnomsorg. För ett syskon som har fyllt tre år och som ger rätt till syskontillägg har vårdnadshavaren rätt att nyttja barnomsorg i medeltal högst fem timmar per dygn eller i medeltal högst 25 timmar per vecka.

12 §*Inkomstbaserad tilläggsdel*

En vårdnadshavare som har rätt till ett grundläggande eller utökat hemvårdsstöd eller ett hemvårdsstöd för syskon kan beroende

på familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster per kalendermånad ha rätt till en *inkomstbaserad tilläggsdel* till hemvårdsstödet.

Den inkomstbaserade tilläggsdelens fulla belopp är 350 euro per kalendermånad.

Om familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster per kalendermånad är lägre än 1 050 euro har vårdnadshavaren rätt till den inkomstbaserade tilläggsdelens fulla belopp. Om familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster per kalendermånad är högre än 1 050 euro minskas tilläggsdelens fulla belopp med 15 procent av den del av de skattepliktiga inkomsterna som överstiger 1 050 euro.

Till familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster räknas inte familjens minderåriga barns inkomster.

Till familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster räknas inte de inkomster som anges i 21 §.

Den inkomstbaserade tilläggsdelen beviljas för ett år i sänder.

13 §

Hemvårdsstöd för syskon

En vårdnadshavare som lyfter föräldradagpenning med stöd av sjukförsäkringslagen och som utöver det eller de barn som ger rätt till denna dagpenning vårdar minst ett eget barn (nedan syskon) har rätt till ett *hemvårdsstöd för syskon*.

Hemvårdsstödet för syskon är 100 euro per kalendermånad för varje syskon.

Rätten till hemvårdsstöd för syskon upphör den 31 juli det år syskonet blir läropliktigt.

Vårdnadshavaren har inte rätt att nyttja barnomsorg för syskonet, dock så att syskonet under året innan syskonet börjar den grundläggande utbildningen har rätt till barnomsorg i medeltal högst fem timmar per dygn eller i medeltal högst 25 timmar per vecka.

14 §

Partiellt hemvårdsstöd

En vårdnadshavare, vars arbetstid med anledning av vården av barnet uppgår till i medeltal högst 30 timmar per vecka, har rätt till ett *partiellt hemvårdsstöd* tills barnet fyller tre år samt under det första och andra året barnet deltar i den grundläggande utbildningen och under läsåret innan barnet börjar i den grundläggande utbildningen om barnet som är läropliktigt deltar i förundervisningen inom barnomsorgen. Om barnet omfattas av förlängd läroplikt har vårdnadshavaren rätt till ett partiellt hemvårdsstöd även under det

tredje året barnet deltar i den grundläggande utbildningen. En vårdnadshavare som lyfter partiellt hemvårdsstöd har inte rätt att nyttja barnomsorg i form av fritidshemsverksamhet för sitt barn.

Det partiella hemvårdsstödet är 125 euro per kalendermånad.

En vårdnadshavare som är verksam som företagare och som har en sådan försäkring som avses i lagen om pension för företagare (FFS 1272/2006) eller som är verksam som lantbruksföretagare och som har en sådan försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (FFS 1280/2006) har rätt till ett *partiellt hemvårdsstöd* i enlighet med bestämmelserna i 1 mom.

Båda vårdnadshavarna har rätt till partiellt hemvårdsstöd för samma kalendermånad under förutsättning att de inte samtidigt är borta från arbetet för vården av barnet.

15 §

Hemvårdsstöd för adoptivföräldrar

Adoptivföräldrar har rätt till grundläggande och utökat hemvårdsstöd tills det gått två år från början av den föräldrapenningsperiod som avses i 9 kap. 12 § i sjukförsäkringslagen. Rätten till grundläggande och utökat hemvårdsstöd upphör dock alltid senast den 31 juli det år då barnet blir läropliktigt.

Adoptivföräldrar har rätt till partiellt hemvårdsstöd enligt bestämmelserna i 14 §.

16 §

Barn som vårdas dygnet runt eller omhändertagits

Hemvårdsstöd betalas inte för barn som mer än tre månader är i kontinuerlig vård dygnet runt som ordnas av kommunen.

För barn som omhändertagits enligt bestämmelserna i landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen och vars vård och fostran ordnats utom hemmet övergår rätten till hemvårdsstöd till den som faktiskt vårdar och fostrar barnet.

5 kap. Stötid

17 §

Allmänna bestämmelser

Stödbeloppen räknas per kalendermånad.

Om vårdnadshavaren inte har rätt till stöd för en hel kalendermånad så är stödet 1/30 av månadsbeloppet för varje dag som vårdnadshavaren har rätt till stöd.

18 §
Stötid

Hemvårdsstödet betalas från och med den första dagen efter det att vårdnadshavarens rätt till stöd uppkommit.

Hemvårdsstöd beviljas inte för kortare tid än en månad.

Hemvårdsstödet kan betalas retroaktivt för högst sex månader före ansökan anhängiggjorts hos kommunen.

6 kap.
Ansökan och beslut om stöd

19 §
Ansökan om stöd

Hemvårdsstöd söks hos barnets hemkommun.

20 §
Betalning av stöd

Hemvårdsstödet betalas av barnets hemkommun.

Hemvårdsstöd som betalas med stöd av 6 § 2 och 3 mom. betalas av landskapet. Landskapet kan avtala med en kommun om handläggning och verkställighet av betalning av sådana stöd.

21 §
Inkomster som undantas från de sammanlagda inkomsterna

Följande inkomster ska inte beaktas då familjens sammanlagda skattepliktiga inkomster beräknas enligt 12 §:

1) *moderskapsunderstöd* enligt landskapslagen (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd,

2) *barnbidrag* enligt landskapslagen (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen,

3) *barnförhöjning* enligt folkpensionslagen (FFS 568/2007),

4) *kostnadsersättning* för familjevård eller familjedagvård enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen,

5) *hemvårdsstöd* enligt landskapslagen (2015:68) om hemvårdsstöd,

6) *underhållsbidrag* för barn som betalas med stöd av ett domstolsbeslut eller ett fastställt skriftligt avtal samt underhållsstöd,

7) *studiepenning eller vuxenstudiepenning* enligt landskapslagen (2006:71) om studiestöd,

8) *stipendier eller motsvarande understöd* som betalas för studier, praktik eller annan behörighetshöjande verksamhet,

9) *stöd för deltagande i sysselsättningsfrämjande utbildning* enligt landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning,

10) *sysselsättningsstöd* enligt landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet,

11) *utkomstskydd* enligt landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

12) *utkomststöd* enligt landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd,

13) *bostadsbidrag* enligt landskapslagen (2015:4) om tillämpning på Åland av lagen om allmänt bostadsbidrag,

14) *handikappförmåner* enligt lagen om handikappförmåner (FFS 570/2007),

15) *ersättning för uppehälle* enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (FFS 566/2005),

16) *sjukvårds- och undersökningskostnader* som betalas med stöd av en olycksfallsförsäkring,

17) *enersättning* enligt lagen om olycksfallsförsäkring (FFS 608/1948),

18) *resedagtraktamenten, ersättningar för resekostnader och ersättningar för sjukvårdskostnader* samt med dessa jämförbara ersättningar för särskilda kostnader,

19) *vårdarvode* enligt landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt

20) *militärunderstöd* enligt militärunderstödslagen (FFS 781/1993).

22 §
Skyldighet att lämna uppgifter

En vårdnadshavare som ansöker om hemvårdsstöd är skyldig att lämna de uppgifter till kommunen som behövs för beslut om hemvårdsstöd. En vårdnadshavare som lyfter hemvårdsstöd är skyldig att meddela kommunen om förändringar som påverkar rätten till hemvårdsstöd. En vårdnadshavare som lyfter hemvårdsstödet inkomstbaserade tilläggsdel är skyldig att meddela kommunen om familjens gemensamma skattepliktiga inkomster varaktigt förändras med minst 10 procent.

23 §
Rättelse av beslut om stöd

Om ett beslut som gäller utbetalning av hemvårdsstöd uppenbarligen grundar sig på felaktiga eller bristfälliga uppgifter av barnets vårdnadshavare kan kommunen göra en rättelse av beslutet om stöd retroaktivt för högst ett år.

24 §

Återbetalning av stöd

Om ett hemvårdsstöd beviljats på felaktig grund eller till ett för stort belopp kan kommunen kräva att vårdnadshavaren återbetalar det stödbelopp som felaktigt betalats ut. Om orsaken till att hemvårdsstödet beviljats felaktigt inte beror på vårdnadshavaren kan återbetalning krävas för högst ett år.

Om det av särskilda skäl inte är ändamålsenligt eller skäligt att kräva en återbetalning av det felaktigt utbetalade stödbeloppet eller om beloppet är litet kan kommunen helt eller delvis avstå från att kräva en återbetalning.

Det belopp som återkrävs kan kvittas mot senare utbetalningsrater av hemvårdsstödet.

Ett beslut om återkrav som vunnit laga kraft får verkställas såsom en dom med laga kraft.

7 kap.**Särskilda bestämmelser**

25 §

Landskapsandelar

På verksamhet som kommunen ordnar enligt denna lag tillämpas landskapslagen (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården.

26 §

Förbud mot utmätning

Hemvårdsstöd får inte utmätas.

27 §

Tystnadsplikt

Den som sköter uppgifter enligt denna lag får inte informera en utomstående om vad han eller hon på grund av sin ställning eller sin uppgift har fått veta om personliga eller ekonomiska omständigheter som gäller en person eller en familj.

Trots bestämmelserna i 1 mom. får uppgifter lämnas till den som på tjänstens vägnar har rätt att få kännedom om saken.

Den som bryter mot bestämmelsen om tystnadsplikt ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet anses som grovt är straffet böter eller fängelse i högst ett år.

28 §

Ändringssökande

I ett beslut som kommunen fattat om beviljande av hemvårdsstöd får ändring sökas i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016. Genom denna lag upphävs landskapslagen (1985:50) om stöd för vård av barn i hemmet. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Mariehamn den 10 september 2015

CAMILLA GUNELL
lantråd

Wille Valve
föredragande minister

